

KATAPULT- OF FLITSSCHIETEN

Kristel Janssen - Katapultschieten

Katapulten

Katapulten zijn **schiettuigen** in een Y-vorm die vervaardigd worden uit hout. Eén van onze clubleden maakt zelf zo'n schiettuigen van noten-, eiken- of seringenhout. De elastieken rekkers worden met een leren lapje bevestigd aan de katapulten. De rek is uit een speciaal soort rubber vervaardigd. Het schieten gebeurt met knikkers en steeds in een beveiligde kooi. Op de vloer van de 'schietstand' en achter de schietschijven bevinden zich rubberen matten om het wegstoten van de knikkers te vermijden. Katapultschieten is een sport voor alle leeftijden, **jong en oud beoefenen de sport**.

Spelregels katapultkampioenschap

In België, en bij het Europees Kampioenschap dat in België wordt georganiseerd, wordt er geschoten op **schijfjes van verschillende grootte uit metaal of kunststof**. Elke deelnemer krijgt 4 x 7 glazen knikkers en schiet in 4 rondes op 7 doelschijven die op 10 meter afstand opgesteld staan. Elke doelschijf heeft een puntenscore overeenkomstig zijn grootte en elk schot telt mee voor het eindtotaal van maximaal 120. De puntentelling is als volgt: de bovenste rij: 3, 6, 10 en 3, de onderste rij: 2, 4 en 2. De diameter van de plaatjes zijn als volgt: 2 punten = 125 mm, 3 punten = 110 mm, 4 punten = 90 mm, 6 punten = 75 mm en tot slot 10 punten = 45 mm. Het is de bedoeling om met 7 knikkers zoveel mogelijk plaatjes om te schieten. De plaatjes mogen in willekeurige volgorde geschoten worden.

Geschiedenis van het katapultschieten

Oorspronkelijk is de katapult een **artilleriewapen** uit de oudheid, uitgevonden in de 5e eeuw voor Christus in het oude Griekenland. Tijdens de Eerste en Tweede Wereldoorlog werden katapulten ook nog gebruikt. Vandaag is er in Schotland nog steeds een legereenheid die geruisloos met de katapult schiet om hun vijand te verjagen. In de 20e eeuw kennen we vooral de **speelgoedkatapulten**. De ouderen onder ons herinneren zich waarschijnlijk nog de kwajongensstreken van vroeger. Er werd op alles geschoten, bijvoorbeeld op de glazen isolatiepotten van elektriciteitspalen en op mussen.

Flitsschieten in Tongerlo

Voor de voormalige bibliotheek 'het Flambeeuwken' in Tongerlo, deelgemeente van de stad Bree, staat nog steeds het standbeeld van Rosse Lei, de deugniet van het dorp. **Rosse Lei** is een personage uit de boeken van romanschrijver Jaak Langens, geboren in 1892 in Tongerlo. Rosse Lei is een guitige jongen met ruige, rossige haren en zit vol kattenkwaad. Hij houdt gans Tongerlo en omgeving in de ban met zijn schelmenstreken. Je ziet hem overal met een '*flits*', ofwel katapult, in zijn zakken, vandaar dat het soms vandaag ook wel flitsschieten genoemd wordt. Katapultschieten is zijn geliefkoosd spel.

Sedert 1980 organiseerde het dorp Tongerlo de **Rosse Leifeesten** om de traditionele spelen zoals katapultschieten, zaklopen, klompgooien en nog vele andere in ere te houden. Eén van de dorpsgenoten bouwde zelf een eigen schietbaan waar steeds meer mensen het katapultschieten als recreatiesport kunnen beoefenen. Zo ontstond heel organisch de katapultclub, die na het stopzetten van de jaarlijkse Rosse Leifeesten het logo van de Rosse Lei mocht overnemen.

Club Rosse Lei, toegankelijk voor iedereen

In 2011 verhuisde de katapultclub Rosse Lei uit Tongerlo naar de Vostert in Bree, naar de kantine van hondenvereniging Eureka. Elke **vrijdagavond** kan het katapultschieten daar beoefend worden in een schietbaan die in enkele minuten opgebouwd kan worden. Bij schrijven

telt de vereniging 19 leden, zowel mannen als vrouwen, jong en oud.

Naast een jaarlijks lidgeld en het aanschaffen van een katapult zijn er geen extra kosten verbonden om te kunnen deelnemen. Als beginnening kan je ook gebruikmaken van een katapult van de club. Dit maakt de toegang zeer laagdrempelig. Tieners komen met hun ouders of grootouders mee. **Katapultschieten versterkt het concentratie- en coördinatievermogen alsook de discipline.** Iedereen kan deelnemen, ongeacht je fysieke mogelijkheden. Indien je minder kracht hebt in je arm hebt, wordt de elastiek van de 'flits' gewijzigd. Ook rolstoelgebruikers kunnen deze sport beoefenen.

Wereldwijd een geliefde volkssport

De Rosse Lei is de enige katapultclub in Limburg. België telt momenteel nog vier andere clubs. Vanuit de Belgische Katapultbond wordt er jaarlijks een bondsbeker uitgereikt. Daarnaast is elke club verantwoordelijk om twee keer per jaar een wedstrijd te organiseren. Tijdens deze bijeenkomsten wordt er stevast, net zoals vroeger, soep en brood met kipkap, hesp of kaas, aangevuld met een schepje mosterd voorzien. Ook worden er **Europese en zelfs wereldkampioenschappen** georganiseerd. De Limburgse katapult schieters doen het ook goed op die kampioenschappen.

In ons buurland Nederland is het flitsschieten helaas verboden. Vaak komen groepen vanuit Nederland dan ook naar de Rosse Lei voor een heerlijk avondje verzet met de katapult. Jack Govers, penningmeester en verantwoordelijk voor de activiteiten van de club, vertoef regelmatig in de kantine om groepen een spannende avond te bezorgen. Deelnemers schieten met een katapult om ter meeste bordjes omver. De winnaar krijgt een Rosse Leibeker. Heel wat bedrijven zakken af naar Rosse Lei om deze **recreatiesport** in te zetten als teambuilding. Ook familiefeesten vinden er hun plek. Regelmatig worden er ook workshops 'initiatie katapultschieten' ingericht.

Rosse Lei op verplaatsing

De club heeft zelfs een **mobiele schietbaan** die ze vrij snel in elkaar kunnen steken op verplaatsing. Op deze manier kan overal een stand 'katapultschieten' ingericht worden om mensen kennis te laten maken met het katapultschieten. Zo konden we de Rosse Lei al meemaken op de St.-Hubertusvieringen te Peer, de seniorenspordagen, Pennenzakkenrock... Vaak worden ze ook gevraagd voor de schoolfeesten van basis- en secundair onderwijs.

*Gebaseerd op een interview met Lutgard Keymis, voorzitter en Jack en Kristel door Gil Geron.

*Deze inzending kadert binnen het project Beleving. 100 levende gebruiken en tradities in Limburg. Een initiatief van het Limburgs Volkskundig Genootschap, in samenwerking met ECRU Erfgoed en Erfgoed Haspengouw, Werkplaats immaterieel erfgoed, Openluchtmuseum Bokrijk, Heemkring Vaart, Haspengouw. TV vzw, Academie voor Streekgebonden Gastronomie en AVANSA-Limburg.

INZENDER

Kristel Janssen
De Rosse Lei
<http://www.katapulttongerlo.be/>

LOCATIE

Wijshagerstraat 2
3690 Bree

THEMA

Sport en spel

TREFWOORD

#sociaal gebruik